

**Методичний кабінет
Баришівського центру позашкільної роботи “Мрія”
Баришівської селищної ради Київської області**

**Розробка навчального заняття
на тему
“ТЕМБРИ ГОЛОСУ”
для гуртківців початкового рівня навчання**

Підготувала керівник вокальної студії

“Веселкові нотки”

Старчак Оксана Михайлівна

Баришівка 2020 р.

Тема заняття: Тембри голосу

Мета:

навчальна — дати уявлення про поняття тембру, навчити прислухатися до власного голосу та розрізняти і визначати тембри на слух;

розвиваюча — розвивати музичний слух, увагу, формулювати первинні навички аналізу вокального виконання; розвивати навички самоаналізу;

виховна — викликати інтерес до теми тембральності голосів, заохотити до самоаналізу, розвивати інтерес до співу, до емоційного спілкування в музичних іграх.

Завдання:

1. Допомогти зрозуміти поняття тембру.
2. Навчити розрізняти типи голосів за тембром.
3. Допомогти навчитися прислухатися до свого голосу та виявити особистий тембр.
4. Розвивати здатність аналізувати на слух музичний матеріал.
5. Формувати навички взаємодії у колективі.
6. Допомогти зрозуміти важливість цих знань для особистого розвитку.

Методи:

словесний — розповідь по темі;

наочний — перегляд та прослуховування аудіо і відеоматеріалів, які демонструють різні типи голосів, плакат з класифікацією тембрів;

практичний — визначення особистого тембру, визначення тембру голосу запропонованих на відео виконавців на слух, ігрові - за допомогою гри зрозуміти що таке тембр.

Тип заняття: заняття засвоєння нового матеріалу та формування практичних навичок.

Обладнання: плакат “Типи голосів”, схема-плакат співочих голосів, аудіо і відеозаписи з інтернету: “Типи жіночих голосів”, “Низькі чоловічі голоси”, “Вікторина”; синтезатор, ноутбук, колонки.

Хід заняття

I. Організаційна частина.

Музичне привітання з вихованцями.

Співаємо слова “Добрий день”.

Вправи на розспівування голосних а, о, у, е, и, і..., на розспівування складів чергуючи ма, ме, мі, мо, му, а потім - за, зе, зі, зо, зу. Вправа на розминку артикуляційного апарату: цьом, широка посмішка, як коник звук тпр, як машинка брррр (мінємо висоту по-різному), заводиться і їде.

Актуалізація опорних знань.

Бесіда.

Керівник гуртка: Діти, які звуки ви сьогодні чули впродовж дня? (звук дзвінка годинника, звук чайника, голос рідної людини, звук дзвоника у школі, гудіння машин, звук телефону). Ви можете продемонструвати звук машини, що рухається, звук телефону? Молодці!

А чим відрізняється звук мотору машини від дзвінка на телефоні?

Що допомагає Вам зрозуміти хто телефонує, коли ви чуєте у слухавку голос? (висота, особливий характер звучання, наприклад: голос лагідний, грубий, низький, високий, сиплуватий, дзвінкий...).

Керівник гуртка: Розіграємо нашу слухову пам'ять.

Пропоную вам послухати записи пісень відомих виконавців, 3-4 пісні на вибір керівника, учні намагаються вгадати, хто співає. (Дан Балан, Тіна Кароль, Монатік, гурт "Время и стекло", Ольга Полякова, Олег Винник)

Керівник гуртка: що вплинуло на те як ви вгадували хто співає, чим керувалися? (слова пісні, знайома мелодія, відповідність жінка-чоловік, висота голосу, забарвленість голосу). Так, це були особливості голосу вокалістів, притаманний лише їм тембр.

Все що ви назвали стосується тембру звуку чи голосу. Якраз сьогодні ми з вами дізнаємось, що ж це таке тембр і навіщо вивчати це поняття?

А також, як це може допомогти вам як вокалістам?

II. Основна частина.

- Розповідь керівника про поняття тембру, що це таке.

Поняття тембру відноситься до найважливіших характеристик голосу.

Пам'ятаєте, що таке звук? Звуки являють собою складні коливальні рухи, що утворюються внаслідок механічного складання кількох одночасних рухів, різних за висотою, силою, фазою. Серед них ми розрізняємо основний тон і кілька додаткових тонів.

Основний тон виникає внаслідок коливань голосових зв'язок. Його висотою визначається висота звука в цілому. Додаткові тони (обертони) різної сили і висоти виникають у гортані та надгортанних порожнинах. Саме вони надають звуку того чи іншого специфічного забарвлення, створюючи його тембр.

Ось чому ми можемо розрізняти хто співає, або який інструмент грає.

Отже, **тембр** – це неповторне, притаманне кожній людині (або музичному інструменту) індивідуальне **забарвлення** голосу (звуку).

- Гра: "Вгадай, хто я?" Один учень відвертається спиною до класу, а всі інші підходять в довільному порядку і проспівують до нього фразу "Гарного тобі дня, Семен" (ім'я називають того, хто вгадує). Після прослуховування ведучий повинен вгадати і назвати того, хто до нього промовляв.

Керівник гуртка: Давайте подивимось які бувають **типи голосів**. Існує так звана класифікація тембрів окремо для жінок, чоловіків і дітей. Розгляньмо таблицьку.

- Прослухаємо типи голосів по порядку. Спочатку типи жіночих голосів слухаємо, а потім порівнюємо з таблицею. Далі слухаємо типи чоловічих голосів і також порівнюємо.
- Проаналізуємо почуте, які *ознаки тембрального забарвлення* голосу ви можете назвати? (приємні і неприємні).
Назвемо *приємні*: спокійний, низький, теплий, довірливий, мелодійний, дружній, добре інтонований, природний, виразний, звучний, упевнений.
Назвемо *неприємні*: гугнявий, писклявий, верескливий, плаксивий, скрипливий, хрипкий, тремтячий, сиплий, пронизливий, боязкий, уривчастий, млявий, безбарвний, невпевнений, занадто високий, занадто голосний, монотонний, нудний, саркастичний, напружений, з придином.
- Попрактикуємо. Для вдосконалення якостей голосу важливо навчитися користуватися резонаторами – підсилювачами звуку, які допомагають перетворити слабкий, невиразний звук в об'ємний і гарний голос. Людина користується двома резонаторними системами: верхньою (черепна коробка, порожнини рота і носа), що додає голосу польоту, і нижньою (грудна

клітка), що надає голосу тембрального забарвлення.

Щоб включити в роботу наші резонатори, спробуємо всі разом проспівати такі рядки на одній висоті:

Бум, бім, бум, бім в резонаторі груднім, що за грім.

Бом, бім, бом, бім і в середнім дзвін аж на цілий дім.

Дон, дін, дон, дін лиш в головнім дзеркальний дзвін.

Керівник гуртка: Чи цікаво вам, діти, дізнатися свій тип голосу?

- Як визначити свій тип голосу? Треба з'ясувати де знаходиться ваша комфортна (зручна) зона співочого діапазону, в якій ви можете співати довго і з задоволенням, без шкоди для вокального апарату. Як це зробити? - Заспівати пісню і проаналізувати. Наприклад, ви легко співаєте пісню, де більшість нот припадають на фа, соль і ля першої октави. А тепер роздивимось схему, на якій зображено в якому діапазоні, тобто які звуки зручні для виконання тим чи іншим типам голосів.

Пропонується дітям по-одному проспівати звукоряд і проаналізувати кожному з якої ноти і до якої їм зручніше за все співати.

Керівник гуртка: отже, більшість ваших голосів — це сопрано, рідше - альт.

III. Заключна частина. Підсумок.

1. Повторення пройденого матеріалу.

Керівник гуртка запитує вихованців:

Що таке тембр?

Які типи тембрів ви запам'ятали?

Які існують жіночі, які чоловічі, які дитячі тембри?

Як визначити свій тип голосу?

Чим корисно знати свій тембральний тип?

2. Заохочення вихованців вдома до аналізу почутих пісень з ТВ, Інтернету чи радіо. Пропонується визначити тембр рідних або друзів і поділитися наступного разу своїм дослідом.
3. Похвала за активну участь під час уроку, організаційні питання щодо наступного заняття.

Використані матеріали та джерела інформації:

1. Звук і тембр. Навчальні посібники онлайн.[Інтернет ресурс]:
https://pidruchniki.com/91337/zhurnalistika/zvuk_tembr
2. Як визначити тип голосу.[Інтернет ресурс]: <https://harmonia.kiev.ua/1732.html>
3. Цікаво про голос людини. [Інтернет ресурс]:
https://molbuk.ua/vashe_zdorovya/p_zdorovya/92459-cikavo-pro-golos-lyudyny.html
4. 25 способів актуалізації знань на уроках https://pedsovet.su/metodika/6841_aktualizacia_na_uroke
5. Типи жіночих голосів. [Інтернет ресурс]:
https://www.youtube.com/watch?v=h9x5LxgC_gg
6. Низькі чоловічі голоси.[Інтернет ресурс]:
<https://www.youtube.com/watch?v=iS3aHfjGptw>

Додатки

Типи співацьких голосів		
Жіночі голоси	Сопрано - високий	Колоратурне
		Лірико- колоратурне
		Ліричне
		Лірико-драматичне
		Драматичне
Чоловічі голоси	Мецо-сопрано (середній)	Високе (ліричне)
		Низьке (драматичне)
	Контральто (низький)	
	Тенор (високий)	Альтіно
		Ліричний
		Мецо-характерний
		Драматичний
	Баритон (середній)	Тенор-баритон
		Ліричний
		Драматичний
	Бас (низький)	Високий
		Центральний
		Низький

Основні вокальні діапазони

